

Critic's Point

Περὶ αἰθούσης Δημήτρης Μητρόπουλος

Μὲ ἀφορμὴ συναυλία κατώτερη κάθε κριτικῆς,
«περιγραφόμενη» μόνον χάριν τῆς Ἱστορίας.

2/2017.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ἘΞ' ἈΡΧΗΣ ἡ ἐκδήλωση - ἔναυσμα καὶ δευτερευόντως θέμα τοῦ παρόντος, ἐστίασθηκε στὴν ζεστή, φιλόξενη καὶ ἀντι-σνόμπ αἴθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος, πού βαθμιαῖα ἀπὸ τὸ 1991, ὅταν πρωτάνοιξε τὸ ΜΜΑ, ἀγάπησα ξεχωριστά. Γιὰ μένα αὐτὸς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν χῶρος μουσικῆς τοῦ παρὰ τὴν ἀμερικανικὴ πρεσβεία ἀκινήτου καὶ εἶναι καιρὸς νὰ ἐπισημανθεῖ τὸ πόσο ἐξοργιστικὰ ἀναξιοποίητη ἔμεινε ἀπὸ τὸν μεγαρικὸ κτίτορα—τελικά ἐρασιτέχνη αὐτιστικῆς ἐπάρσεως: εἶδαμε πὺ κατέληξαν τὰ ἔργα του, ὄχι μόνον τὸ Μέγαρο ἀλλὰ καὶ κυρίως ὁ τρομερὸς ΔΟΛ, πὺ τοὺς ἐργαζομένους ἐκεῖ ἄλλοτε πλησίαζε ὁ κοσμάκης τριπλοκουμπωμένος καὶ μὲ ἄκραν ἀμφιθυμία γιὰ τὴν εἰκαζόμενη «δύναμη» καὶ τίς ἀποδοχές τους...”Ἐ, λοιπὸν, ἦρθε ἡ στιγμή τῆς Ἱστορίας.

Θυμοῦμαι τὰ ἐγκαίνιά τῆς ΔΜ, ἐπὶ κυβερνήσεως Σημίτη, θαρρῶ. Παροῦσα ὅλη ἡ ἀφρόκρεμα καὶ μπόχα τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ καλοῦ κόσμου. Λεωνίδας Καβάκς-βιολί, Γιάννης Βακαράλης-πιάνο, σὲ πρόγραμμα κλασσικονερόβραστο πὺ εὔλογα λησμόνησα ἐντελῶς. Στὸ διάλειμμα, μπῆκα στὸ W.C. ἀπὸ ὅπου δύο ὥρες πρὶν, 5.30 εἶχαν ἀποχωρήσει οἱ καθαρίστριες. Πλάϊ στὴ λεκάνη ὑπῆρχαν μαῦρα πλαστικά τασάκια γιὰ στάχτες καὶ ἀποτσιγάρα. Εἶχε ὅμως προηγηθεῖ κάποιος χτηνὸς ὑψηλῆς κοινωνίας ἀπὸ τὴν αἴθουσα καὶ...εἶχε πετάξει τὸ ἀποτσιγάρο του στὴ λεκάνη...Ἀπὸ τοὺς κωλορωμηοὺς πὺ μᾶς ὁδήγησαν στὸ σῆμερα.

Ἔ, λοιπόν ἀπὸ τὸ 1991 ὡς σήμερα, δὲ θυμοῦμαι σὲ κανένα ΜΜΕ, ἔντυπο ἢ κανάλι, διαφήμιση τῆς ΔΜ. Οἱ μεγαλύτεροι σολίστ τῶν καιρῶν μας, πέρασαν ἀπὸ κεῖ μέσα, συχνὰ μπροστὰ σὲ κοινὸ 50 ἀτόμων (χωρητικότητα: 490 θαρρῶ!). Λησμονῶ τὶς «ἐπικεφαλίδες» (μποῦρδες οὐσιαστικὰ δίχως νόημα) ὑπὸ τὶς ὁποῖες παρουσιάζονταν οἱ διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς, *Μουσικὰ Ἀναλόγια*, *Rising Stars*, ἀλλὰ διαλέγω στὴν τύχη 4 ἐκδηλώσεις πού μὲ σφράγισαν *ἀνεξίτηλα*: τοὺς πιανίστες Μιχαήλ Πλετνιώφ (Ρῶσο, 22.2.2002), Ντὶ Χσιάο (Κινέζα, 10.12.2008), Χάτια Μπουνιατισβίλι (Γεωργιανή, 14.12.2011), καὶ μιὰν ἀλησμόνητη βραδιά μὲ λῆντερ σπουδαιότατων πλήν ἓν πολλοῖς ἀγνώστων ἐν Ἑλλάδι Σκανδιναυῶν συνθετῶν: τὴν ἡμερομηνία τῆς καὶ τὴν κριτικὴ μου στάθηκε δυστυχῶς ἀδύνατον νὰ ἐντοπίσω μὲς στοὺς ἀρχειακοὺς γαλαξίες τοῦ Η/Υ μου, ὕστερα ἀπὸ ἔρευνα διώρου. Λησμόνησα τελείως βλέπετε, τίτλο ἢ ὀνόματα ἀρίστων ἐκτελεστῶν. Καὶ περνοῦμε στὸ ὀργανικὸ συγκρότημα *Κύκλος*, τὴν πιὸ πρόσφατη ἐκδήλωση στὴ ΔΜ.

Ἐκ γενετῆς του (τέλη Ἰουνίου 2013), τὸ σύνολο, ἐδραίωσε φήμην ἀγαθότατη καὶ ἐλπιδοφόρα, συνδέοντας τὸ ὄνομά του κυρίως μὲ κατακυρωμένα ἔργα, 20οῦ αἰ. σπανίως ἀκουόμενα παρ' ἡμῖν σὲ ζωντανές ἐκτελέσεις καὶ ἐπὶ πλέον ἄψογες— ὅσες ἐννοεῖται ἀκουσα! Ἰπάρχουν ἀρκετὰ πιά, εὐτυχῶς, ἀριστα ἐλληνικὰ σύνολα μουσικῆς δωματίου, μονωδοὶ καὶ ρεσιταλιστές πού σὲ ἐποχὲς ἰσχνῶν ἀγελάδων μὲ ἓνα μίνιμουμ, εὐστοχῆς ὅμως διαφημιστικῆς προβολῆς, θὰ μπορούσαν νὰ προσελκύσουν στὴ ΔΜ κοινὸ φιλομούσων, ἀκόμη καὶ ἰσομέγεθες ἐκείνου τῆς Αἰθούσης ἄλλοτε *Φίλων Μουσικῆς*, νῦν *Χρῆστος Λαμπράκης*. Δυστυχῶς μετὰ 25 χρόνια Μεγάρου, ὁ περίτεχνα ἀποπροσανατολισθεὶς Ἑλληὴν φιλόμουσος, ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρεῖ ὡς μουσικὴ μόνον τὴ συμφωνικὴ καὶ τὴν ὄπερα, ἀγνοώντας πλήρως τὸ ἐσωτερικότερο εἶδος τῆς, τὴ διεθνή μουσικὴ δωματίου. Ὡς, βεβαίως, βεβαίως, καὶ τὸ σύνολο τῆς Ἐντεχνῆς Ἑλληνικῆς.

Ἔτσι ὁ *Κύκλος*, μὲ τίτλο *Παράθυρο à la Russe* (ἔλεος, πιά καλοὶ μου κύριοι, πλειόνων θεσμῶν, μ' αὐτοὺς τοὺς χαζοὺς τίτλους προγραμμάτων πού ἐγκαινίασεν ὁ ἀλήστου μνήμης διευθυντῆς τῆς ΚΟΑ Βασίλης Χριστόπουλος), παρουσίασεν αὐτὴ τὴ φορὰ πρόγραμμα σαγηνευτικὰ μὲ 4 ἀριστουργήματα, δύο Ρώσων καὶ δύο Σοβιετικῶν συνθετῶν. Ἀπλῶς τὰ ἀναφέρουμε, διότι τὸ τί ἀκούσαμε τελικῶς ἦταν 100% ἄσχετο μαζί τους:

1) ΜΠΟΡΟΝΤΙΝ, ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΠΟΡΦΥΡΙΕΒΙΤΣ [Бородин, Александр Порфирьевич, 1833-1887]: *Νυχτερινό*, μέρος γ' από τὰ τέσσερα τοῦ *Κουαρτέτου ἐγχόρδων* ἀρ. 2, ρε μείζ. (1881).

2) ΡΑΧΜΑΝΙΝΩΦ, ΣΕΡΓΚΕΪ ΒΑΣΙΛΙΕΒΙΤΣ [Рахманинов, Сергей Васильевич, 1873-1943]: *Τρίο για πιάνο, βιολί και βιολοντσέλο*, ἀρ. 2, «*Ἐλεγειακό*», 1892)

3) ΠΡΟΚΟΦΙΕΦ, ΣΕΡΓΚΕΪ ΣΕΡΓΚΕΕΒΙΤΣ [Прокофьев, Сергей Сергеевич, 1891-1953]: *Κουαρτέτο ἐγχόρδων* ἀρ. 1, σι ἔλ. ἔργο 51, τρία μέρη (1931, παγκ. α' ἐκτ., *Κουαρτέτο Brosa*, Οὐάσιγκτον, 25 Ἀπρ. 1931).

4) ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ, ΝΤΜΙΤΡΙ ΝΤΜΙΤΡΙΕΒΙΤΣ [Шостакович, Дмитрий Дмитриевич, 1906-1975]: *Κουίντέτο*, για πιάνο και κουαρτέτο ἐγχόρδων, σολ ἔλ., ἔργο 57 (καλοκαίρι-14 Σεπτ. 1940, παγκ. α' ἐκτ. *Κουαρτέτο Μπετόβεν*, πιάνο ὁ συνθέτης, Ὁδεῖο Μόσχας, 23 Νοεμ. 1940· Βραβεῖο Στάλιν 1941).

Ἐκτελεστές: δύο δικαίως και εὐφήμως πασίγνωστοι οἱ Σέρτζιου Ναστάζα και Ἀντώνης Σουσάμογλου, βιολιά, τρεῖς, σὲ μένα τοῦλάχιστον, τελείως ἄγνωστοι, Ἐνκελα Κοκολάνη-βιόλα, Βασίλης Λύκος-βιολοντσέλο. Στέφανος Θωμόπουλος, πιάνο. Οἱ τελευταῖοι ἔπαιζαν μᾶλλον σωστά νότες (πρᾶγμα πού, φυσικά, δὲ σημαίνει μουσική...), προσπαθώντας νὰ συνυπάρξουν μὲ τοὺς ἄλλους δύο. Ὅλοι ἔδιναν τὴν ἐντύπωση ὅτι πρωτοσυντιόνταν και διάβαζαν παρτιτούρες ἐκ πρώτης ὄψεως (ital. *prima vista*). Ἐκεῖ ὅπου ἄλλαζε τὸ ἐπίπεδο δυναμικῆς, ἐξαφανίζοταν ἡ νοηματικὴ συνέχεια. Ἴσως κάποιοι (κάκιστα) νὰ θεωροῦν τὴ δυναμικὴ ὡς δευτερεύουσα συνιστώσα τῆς μουσικῆς, σὲ σχέση μὲ μελωδία, ρυθμὸ, ἄρμονία κ.λπ., ἀλλὰ και ἂν τὸ παραδεχτοῦμε, δὲν σημαίνει ὅτι διαδραματίζει ρόλο...ἀμελητέο. Ὅταν λοιπὸν ἄλλαζε, τὸ ἐπίπεδο τῆς δυναμικῆς, τὸ ἀκρόαμα γινόταν ἀγνώριστο, ἄσε πού οἱ γρήγορες νότες τοῦ πιανίστα δὲν ξεχώριζαν μεταξύ τους. Δὲν ἀναγνωρίσαμε οὔτε ἓνα ἀπὸ τὰ 4 πασίγνωστα ἀριστουργήματα, ὅπως διαπιστώσαμε ξανακούγοντάς τα. Τὴ ψυχικὴ δοκιμασία! Ὁ Κύκλος ἀποδείχθηκε φεῦ φαυλότατος. Ἐλπίζουμε για πρώτη και τελευταία φορά. (Αἴθουσα ΔΜ, 1.2.2017).